

Hvad koster det ikke at gøre noget for klimaet?

CONCITO har fået en henvendelse fra Altinget.dk, der spørger, hvad det koster det danske samfund hver måned, at man ikke aktivt forfølger målet om at nedbringe drivhusgasudledningen til et niveau, der er i overensstemmelse med anbefalingerne fra COP15 (hvor målet er maksimalt 2 graders stigning i forhold til det præindustrielle niveau).

Den mest autoritative kilde på området er efter CONCITOs opfattelse Stern rapporten fra 2006¹, der også benyttes som den primære reference af førende internationale medier som f.eks. The Guardian². Af Stern rapporten fremgår det, at:

- Omkostningen ved ikke at gøre noget ved klimaforandringer (både tilpasning og nedbringelse af udledningerne) vil koste verden mellem 5 og 20 % af bruttonationalproduktet (BNP) hvert år.
- Omkostningen ved at nedbringe drivhusgasudledningerne, således at man sikrer, at klimaforandringerne ikke kommer ud af kontrol, vil koste omkring 1 % af BNP.

Stern bruger 2050 som et referenceår, idet han siger, at det er tidspunktet, hvor de rige lande skal have reduceret deres udledninger med mindst 80 %.

I 2007 var Danmarks BNP 1.688 mia. kr.³ Hvis man som Stern forudsætter fortsat økonomisk vækst, ville BNP i Danmark med en vækstrate på 1,0 % (et konservativt estimat fremsat af De Økonomiske Råd⁴) være 2.589 mia. i 2050, hvis ikke der var klimaforandringer. Antages det, at BNP bliver 5 % lavere end ellers pga. klimaforandringer, vil reduktionen i BNP i 2050 være 129,5 mia. kr.

---

¹ Stern Review: The Economics of Climate Change, HM Treasury, London 2006

²http://www.guardian.co.uk/environment/2011/feb/16/economic-impact-climate-change?CMP=twf_fd

³ Borger.dk: Danmark i tal, hentet fra nettet 15.02.2011

⁴ De Økonomiske Råd: Økonomi og Miljø 2010, København 2010

Tilbagediskonteres dette til nutidsværdi med en diskonteringsrate på 3 %, så er nutidsværdien i dag 39,5 mia. kr. Det vil sige, at det danske samfund mister hvad der svarer til $39,5 \text{ mia}/12 = 3,3 \text{ mia. kr.}$ om måneden ved ikke at handle.

Da alternativet hertil logisk set er at handle, og da dette også har en pris, skal det trækkes fra. Stern ansætter det at handle til at koste 1 % af nutidens BNP. Derfor bør Danmark investere 1 % af dagens BNP. Et BNP på 1.688 mia. kr. i 2007 fremskrevet i 4 år med 1 % vækst er lig med 1.757 mia. kr. i 2011. En procent heraf er 18 mia. kr., svarende til 1,5 mia. kr. om måneden.

Nettotabet pr. måned kan altså opgøres til $3,3 - 1,5 = 1,8 \text{ mia. kr./måned.}$

Eller 60 mio. kr. om dagen.

Forbehold

Der skal tages en række forbehold til ovenstående beregning:

- Den nuværende vejledning fra det danske finansministerium⁵ tilskriver, at fremtidige omkostninger skal tilbagediskonteres med en betydeligt højere rente end 3 %, nemlig 6 %. Gør man dette, er nutidsværdien af et fremtidigt tab på 5 % af BNP ikke 39,5 mia. kr., men 11,5 mia. kr. og så kan det ikke svare sig at gøre noget i dag. Selv med en diskonteringsrente på 5 % (som finansministeriet i de senere år har ladet gælde for en række projekter) vil nutidsværdien være 17,5 mia. kr., hvilket også vil tilsige, at det ikke kan betale sig at gøre noget ved problemet i dag. Finansministeriet har imidlertid gentagne gange tilkendegivet, at man vil ændre sin vejledning i nedadgående retning. CONCITO har derfor valgt at benytte den diskonteringsrate på 3 %, som De Økonomiske Råd anvender. Til sammenligning anvender Tyskland 2,2 % og EU anbefaler en diskonteringsrate for Danmark på 3,5 %.
- Det kan diskuteres, om det overhovedet giver mening at tilbagediskontere fremtidige udgifter (altså at nedsætte deres værdi, fordi de ligger langt ud i fremtiden), når der er tale om potentielle konsekvenser, der er så omfattende og i øvrigt irreversible, som klimaforandringerne er. Hvis den danske konge i 1805 havde lavet en tilbagediskontering af de danske skoves værdi 200 år frem i tiden havde han næppe gennemført fredskovsforordningen. Heldigvis var de dårlige til renteregning dengang, så derfor har Danmark i dag masser af skov, en naturtype, der ellers var stort set udryddet i slutningen af 1700-tallet. Det kan nævnes, at Stern selv regner med diskonterings-

---

⁵ CONCITO: Den samfundsøkonomiske kalkulationsrente – fakta og etik, København 2011

rater helt ned til 0,1 % ud fra en etisk betragtning om at man ikke meningsfuldt kan tilbagediskontere værdien af at fremtidige generationer kan leve et ordentligt liv fri for katastrofer, sult, krig og oversvømmelser. I snit bruger Stern 1,4 %, hvilket ville betyde, at tabet i Danmark ikke er 1,8 mia. kr./måned, men 4,7 mia. kr./måned.

- I dette notat er valgt at tage udgangspunkt i den mest optimistiske ende af Sterns udfaldsrum. Hvis BNP ikke kun forringes med 5 %, men med 20 % i 2050, vil det månedlige tab i dag være 13,1 mia. kr. minus 1,5 mia. kr. = 11,6 mia. kr.
- Endelig skal det anføres, at her skelnes der ikke mellem forskellige påvirkninger af klimaforandringer i de enkelte verdensdele. Således er den globale omkostning overført relativt til det danske BNP, idet der dels vil være omkostningskrævende skader direkte på dansk territorium, medens skader og omkostninger i den øvrige verden vil ramme Danmark gennem den globale økonomi, som det også er sket med finanskrisen. Dermed gælder også, at det ikke i Stern rapportens kontekst giver umiddelbar mening for Danmark at investere 1 % af BNP, hvis ikke også resten af verden gør det.

Thomas Færgeman/22.02.2011